Gemeente Voorschoten

Nr. 1 Raadpleegbrief

Zaaknummer:	Z/26/113246
Documentnummer:	502502
Datum:	27-10-2026 / verzonden: 4-11-2026
Onderwerp:	Wonen, zorg en welzijn in Voorschoten
Portefeuillehouder:	Wethouder Van Hellemondt
Bijlage(n):	Geen

Geachte raad,

Met deze raadpleegbrief legt het college u de volgende vragen voor, ter bespreking in de raadscommissie Fysieke Leefomgeving van 19 november:

1. Kunt u reflecteren op de ambitie die het college heeft geformuleerd (zoals weergegeven op pagina 5 van deze raadpleegbrief)?

2. Onderschrijft u de zes uitgangspunten die de basis vormen voor de verdere uitwerking en concrete invulling van de opgaven voor wonen, zorg en welzijn in Voorschoten (zie paragraaf 3.2)?

3. Heeft u aandachtspunten die u het college wilt meegeven bij de ambitie of één of meer van de uitgangspunten?

1. Inleiding

Iedereen heeft een plek nodig om te wonen. Voor specifieke groepen inwoners geldt echter dat zij naast een passende woning ook behoefte hebben aan zorg, begeleiding of ondersteuning. Om deze gecombineerde opgave op het snijvlak van steen (de fysieke leefomgeving en volkshuisvesting) en mens (zorg, ondersteuning en welzijn) te realiseren op

een manier die past bij Voorschoten, werkt de gemeente aan ambities en uitgangspunten om hier richting aan te geven.

Naast de ambities uit de Omgevingsvisie Voorschoten 2040 en de Woonvisie 2023-2027 vormt de wettelijke verplichting uit de Wet versterking regie volkshuisvesting (Wvrv) een belangrijke aanleiding om uitgangspunten vast te stellen. Deze wet verplicht gemeenten om de huisvesting van aandachtsgroepen kwantitatief en kwalitatief te verankeren in een volkshuisvestingsprogramma. Als basis hiervoor is in de Leidse Regio reeds ambtelijk een regionale 'woonzorgcomponent' opgesteld.

De uitgangspunten zullen richting geven aan keuzes voor locaties die bijdragen aan de behoeften van de bijzondere doelgroepen en aan ruimtelijke en concrete woningbouwplannen. De concrete doelen en uitvoering worden uiteindelijk geborgd in het lokale Volkshuisvestingsprogramma.

Het definitieve volkshuisvestingsprogramma laat nog op zich wachten met de uitwerking in 2027 en vaststelling in 2028. De uitgangspunten voor de bijzondere doelgroepen zullen ook in de tussentijd gebruikt worden om keuzes te maken bij mogelijke woningbouw- en huisvestingslocaties binnen Voorschoten.

2. Doel van het raadpleeggesprek

Het college zet zich in voor de huisvesting van bijzondere doelgroepen in Voorschoten en heeft een ambitie en uitgangspunten geformuleerd om daar richting aan te geven op een manier die past bij Voorschoten. Met deze raadpleegbrief stelt het college de raad in de gelegenheid om hier vooraf over mee te denken. Deze ambitie en uitgangspunten worden vervolgens concreet uitgewerkt en verankerd in een paragraaf over wonen en zorg van het volkshuisvestingsprogramma. Daarin zullen de doelen en uitvoering verder vorm krijgen.

3. Wonen, zorg en welzijn in Voorschoten

Iedereen heeft een plek nodig om te wonen. Er zijn mensen die niet alleen een woning nodig hebben, maar ook zorg of ondersteuning. Ook het ontbreken van geschikte huisvesting kan leiden tot een zorg- of ondersteuningsvraag. Dit zijn de mensen waarvoor we een Voorschotens programma nodig hebben.

Voorschoten heeft een Woonvisie die ambities en richting geeft voor meer en betaalbare woningen in Voorschoten. Daarnaast heeft Voorschoten een Beleidsplan Sociaal beleid dat ambities en richting geeft aan zorg en welzijn voor alle inwoners. In deze raadpleegbrief wordt een begin gemaakt met het verbinden van de fysieke leefomgeving (wonen) met de sociale pijler (zorg en welzijn) voor kwetsbare en bijzondere doelgroepen.

3.1 Bijzondere doelgroepen en hun behoeften

De doelgroepen waar deze raadpleegbrief over gaat zijn inwoners waarvoor de gemeente verantwoordelijkheid draagt voor zowel (passende) huisvesting als zorg of ondersteuning via de Wmo of andere wetgeving.

Hieronder lichten we toe wie de bijzondere doelgroepen zijn en wat hun specifieke behoeften zijn op het gebied van wonen in combinatie met zorg en welzijn.

- Ouderen en mensen met een fysieke beperking

In Voorschoten is momenteel 24,9% van de inwoners 65-plusser. Dit aandeel neemt verder toe. Hoewel zij niet allemaal een direct zorg- of huisvestingsprobleem hebben, wordt het aantal minder vitale, zelfstandig wonende ouderen geschat op 1.965. Op termijn ontstaat voor een groot deel van hen, net als voor mensen met een lichamelijke beperking, een concrete behoefte aan een toegankelijke of geclusterde woning met zorg nabij.

Op grond van de Omgevingsvisie Voorschoten 2040 en de Woonvisie 2023-2027 heeft de gemeente de beleidsmatige opdracht en inspanningsverplichting om sturing te geven aan het vergroten van dit aanbod. Dit doen we niet alleen. We borgen deze ambitie kwalitatief en kwantitatief in prestatieafspraken met partners. Woningcorporatie Woonzorg Nederland richt zich specifiek op senioren en biedt geschikte woningen met dichtbij georganiseerde zorg. Gezien de vergrijzing in Voorschoten is een gerichte uitbreiding van dit type woningen noodzakelijk.

- Dak- en thuisloze inwoners

Het aantal dak- en thuislozen in de regio stijgt. Volgens de Ethos-telling die in 2024 is uitgevoerd telt Voorschoten 20 dak- en thuisloze volwassenen en 13 kinderen In de hele Leidse regio zijn dat 534 volwassenen en 122 kinderen. We weten dat een deel van de dak- en thuisloze mensen in Leiden oorspronkelijk uit Voorschoten komt. Momenteel worden vrijwel alle dakloze mensen die recht hebben op maatschappelijke opvang op grond van de Wmo opgevangen in Leiden of leven daar op straat. Ook verblijft een deel binnen hun netwerk of in schrijnende omstandigheden zoals in een schuur of auto.

Dak- en thuisloosheid willen we als gemeente zoveel mogelijk voorkomen door ondersteuning in de buurt te organiseren. Ook Voorschoten heeft een verantwoordelijkheid om maatschappelijke opvang en wonen met ondersteuning te bieden. Er is grote behoefte aan meer plekken voor maatschappelijke opvang en doorstroom van dak- en thuisloze mensen vanuit de maatschappelijke opvang naar woningen.

- Wonen met ondersteuning

Binnen de Wmo is de gemeente ook verantwoordelijk voor een aantal vormen van wonen met ondersteuning (voorheen beschermd wonen). Het gaat om verschillende groepen inwoners in kwetsbare situaties die (nog) niet zelfstandig kunnen wonen. Wonen met ondersteuning moet voor deze groep geclusterd plaatsvinden, inclusief een gemeenschappelijke ruimte.

De meeste vormen van wonen met ondersteuning bevinden zich nu nog in Leiden. De bedoeling is dat vanaf 2028 zestien plekken wonen met ondersteuning voor mensen met psychische problematiek worden gecreëerd in de nieuwbouw van Huize Bijdorp.

Op basis van inwonersaantallen is voor Voorschoten in het bestuurlijk overleg van de Leidse regio bepaald dat wij 37 plekken moeten bieden voor maatschappelijke opvang van dakloze mensen of voor mensen die wonen met ondersteuning nodig hebben. Op dit moment zijn er acht plekken in Voorschoten. [1]

- Nieuwkomers

Met nieuwkomers bedoelen we de volgende doelgroepen; statushouders niet toegewezen, statushouders toegewezen en ontheemden uit Oekraïne.

- Statushouders niet toegewezen aan Voorschoten; vallen onder de verantwoordelijkheid van het COA. De gemeente is verplicht te voldoen aan de spreidingswet en het COA te faciliteren om een opvanglocatie te realiseren voor 153 plekken.
- Statushouders toegewezen; jaarlijks huisvest en begeleidt de gemeente ongeveer 50 statushouders. Afhankelijk van de grootte van het huishouden (soms groter dan gemiddeld in Nederland) zijn verschillende woningtypen nodig, zeker in het begin is goede begeleiding en ondersteuning essentieel.

[1] Drie plekken maatschappelijke opvang, een friendswoning met drie plekken voor jongeren en 2 scheve huisjes (vergunning verleend, nog niet geplaatst)

- Ontheemden uit Oekraïne, de gemeente heeft hierin een taakstelling van 129 ontheemden. De gemeente is verantwoordelijk voor opvang, begeleiding, zorg en onderwijs van deze ontheemden.

3.2 Ambitie en uitgangspunten

Wat betreft de opvang van bijzondere doelgroepen is er niet een enkelvoudige opgave die voor iedereen hetzelfde is. Bepaalde woningen en locaties zullen geschikt zijn voor bepaalde groepen en andere woningen juist voor andere groepen. In sommige gevallen zullen woningen echt geclusterd moeten zijn om goede zorg en ondersteuning te kunnen bieden, voor andere situaties is spreiden door Voorschoten mogelijk en wenselijk. Om deze variatie aan woon-zorg-behoeften en benodigde aanpak te kunnen borgen is het van belang dat de uitgangspunten helder zijn. Deze geven richting aan de doelen en uitvoering die in het volkshuisvestingsprogramma worden uitgewerkt.

Wonen, zorg en welzijn: hoe gaan we dit op een Voorschotense wijze realiseren?

Wonen is een grondrecht, eerste levensbehoefte, maar soms is er meer nodig. De bijzondere doelgroepen die in paragraaf 3.1 beschreven zijn hebben naast een woning ook zorg of ondersteuning nodig, tijdelijk of permanent. Het is aan de gemeente om dit in samenhang mogelijk te maken.

> ***Ambitie***: Voorschoten heeft de ambitie dat in 2040 alle bijzondere doelgroepen goed kunnen wonen in een voor hen passende woning en omgeving, met zorg en ondersteuning in de buurt.

De kern van de uitdaging ligt bij het verbinden van steen (wonen zoals vastgelegd in de woonvisie) en mens (zorg/welzijn zoals vastgelegd in het Beleidsplan sociaal domein). Belangrijke elementen om dit te realiseren zijn preventie, zorg en welzijn op de plek waar dit nodig is, het stimuleren van zelfstandig wonen en de mogelijkheid om mee te kunnen blijven doen in de samenleving en het bevorderen van zorgzame wijken.

Uitgangspunten bij preventie zorg en welzijn

i. Wonen eerst
ii. Samenwerking met zorg- en welzijnsorganisaties

Mensen die dakloos zijn geworden hebben het vaak op meerdere gebieden moeilijk. En hoe langer mensen dakloos zijn, hoe moeilijker het wordt om weer terug te keren naar een ‘normaal’ leven. Het is van groot belang om te voorkomen dat problemen zich opstapelen en

maatschappelijke opvang nodig wordt. Daarom willen we zoveel mogelijk het 'wonen-eerst' principe toepassen. Dat doen we door voor deze groep een aantal sociale huurwoningen te reserveren met waar nodig ondersteunende hulp. Wonen Eerst is een andere manier van kijken naar en omgaan met dakloosheid waardoor kostbare maatschappelijke opvang en individuele teloorgang teruggedrongen worden.

In het regionale beleidskader maatschappelijke zorg dat binnenkort aan uw raad wordt aangeboden is Wonen Eerst een belangrijk thema: We willen toe naar een situatie waarin maatschappelijke opvang zoveel mogelijk voorkomen wordt. Niemand heeft langdurige maatschappelijke opvang nodig; inwoners hebben een woning nodig of, als dat passend is, Wonen met ondersteuning. Een woning is een grondrecht en vormt het vertrekpunt voor herstel en de mogelijkheid mee te kunnen (blijven) doen in de samenleving. Met Wonen eerst wordt de traditionele 'woonladder' afgeschaft: niemand hoeft zich stap voor stap 'op te werken' naar een eigen woning. We zorgen ervoor dat er ondersteuning is op het moment dat de inwoner dit nodig heeft. Hiervoor is het nodig dat in elke gemeente binnen Holland Rijnland voldoende passende en betaalbare woningen beschikbaar zijn. We maken ons daar hard voor, in nauwe samenwerking met andere betrokken afdelingen en woningcorporaties.

Ook mensen die vanuit diverse woonvoorzieningen komen waar ze tijdelijk hebben gewoond (bv een GGZ-instelling, een jeugdinstelling, de gevangenis, etc) hebben een woning nodig om daarna hun leven weer vorm te kunnen geven. Sommigen zullen daarbij tijdelijk ondersteuning nodig hebben, anderen voor lange tijd of permanent.

De zorg en ondersteuning die mensen nodig hebben worden verzorgd door verschillende lokale en regionale zorg- en welzijnsorganisaties. Goede samenwerking en afstemming met en tussen gemeente, woningcorporaties en zorg- en welzijnsorganisaties is essentieel om onze inwoners zo goed mogelijk te huisvesten. De woning moet passen bij hun behoeften. En de zorg- en welzijnsorganisaties moeten zorg en ondersteuning van goede kwaliteit en in nabijheid kunnen bieden.

Preventie van dakloosheid voorkomt problemen. Ondanks ondersteuning, zoals vroegtijdige (schuld)hulpverlening lukt het niet altijd om dakloosheid te voorkomen. Het is dan van belang om mensen die thuisloos of dakloos zijn geworden zo snel mogelijk weer aan een woning te helpen, zodat problemen niet verergeren. Als dit lukt wordt passende begeleiding ingezet om nieuwe dakloosheid te voorkomen.

Om fijn te wonen en om deel te kunnen nemen aan de samenleving is het van belang dat zorg dicht in de buurt, of bijvoorbeeld in een ruimte bij een geclusterde woonvorm beschikbaar is. Dit maakt het mogelijk dat ook mensen die enige vorm van begeleiding,

ondersteuning of zorg nodig hebben zo zelfstandig mogelijk kunnen blijven wonen en hun leven kunnen inrichten naar hun mogelijkheden, wensen en behoeften

Het college zet daarom in op het realiseren van verschillende woonvormen, passend voor iedere doelgroep en met zorg en ondersteuning dichtbij en goed bereikbaar.

Uitgangspunten bij zelfstandig wonen en meedoen

iii. Diverse woningtypen en woonvormen, passend voor de doelgroepen
iv. Passende omgeving: voorzieningen in de buurt

Bij het ouder worden hebben mensen soms behoefte aan aanpassingen in hun woning om er langer zelfstandig te kunnen wonen. Andere ouderen willen verhuizen naar een woning dichtbij voorzieningen gelegen zoals winkels, huisarts en welzijnsorganisaties, zonder drempels en waar ook andere ouderen wonen.

Voorschoten voor Elkaar en Samen gezond Voorschoten vervullen een belangrijke rol in het welzijn van inwoners. Ze bieden een plek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en activiteiten kunnen doen om zichzelf te ontplooien. Ze begeleiden inwoners bij het leven van alledag. Die begeleiding kan soms door vrijwilligers en moet soms door professionals worden gegeven. Het is mede daarom belangrijk dat er voldoende laagdrempelige ontmoetingsplekken zijn in Voorschoten.

Om zelfstandig wonen te faciliteren en doorstroming op de woningmarkt te bewerkstelligen wordt ingezet op de bouw van levensloopbestendige en geclusterde woningen voor ouderen. Bovendien zet de gemeente in op fijne ontmoetingsplekken door de hele gemeente en toegankelijke buurthuizen met aandacht voor verschillende groepen. Dit draagt bij aan de mogelijkheid om mee te kunnen blijven doen in de samenleving en in contact te komen en te blijven met medebewoners in je eigen buurt.

Uitgangspunten bij zorgzame wijken

v. Clusteren waar nodig, verspreid door Voorschoten waar mogelijk
vi. Zorgzame wijken bevorderen

Voorschoten is een fijn dorp om in te wonen. Veel mensen doen hier graag iets voor een ander. Als gemeente willen wij deze zorg voor elkaar stimuleren in een passende, inclusieve leefomgeving met mogelijkheden voor ontmoeting en activiteiten. De kern van een zorgzame wijk is het organiseren, stimuleren en faciliteren van een duurzame manier van samenleven

van alle inwoners. Ongeacht of zij een zorg- of ondersteuningsvraag hebben en zonder te stigmatiseren.

Sommige groepen worden bewust bij elkaar gehuisvest, wat we clusters noemen. Dit kan noodzakelijk of gewenst zijn door mensen zelf. Ook kan het helpen om zorg en ondersteuning van goede kwaliteit betaalbaar te organiseren. Deze clusters of kleinschalige woonvoorzieningen kunnen over de gemeente worden verspreid. Andere groepen mensen die ondersteuning en zorg nodig hebben kunnen individueel door de gemeente heen worden gehuisvest.

Door bijzondere doelgroepen verspreid door de gemeente te huisvesten maken we gebruik van de draagkracht van de verschillende wijken. Uiteraard is dit deels afhankelijk van de mogelijkheid om betaalbare woningen te bouwen in wijken waar deze niet of nauwelijks staan. Het creëren van ontmoetingsplekken, het stimuleren van 'omzien naar je buren' en zorgdragen voor de vindbaarheid van maatschappelijke organisaties die kunnen ondersteunen zijn van belang in alle wijken en voor alle inwoners van de gemeente.

Samenvatting

Samengevat zijn dit de ambitie en uitgangspunten die het college uw raad voorlegt:

Ambitie: in 2040 kunnen alle bijzondere doelgroepen goed wonen in een voor hen passende woning en omgeving, met zorg en ondersteuning in de buurt.

Belangrijke elementen om dit te realiseren zijn preventie, zorg en welzijn waar dit nodig is, het stimuleren en faciliteren van wonen, de mogelijkheid om mee te kunnen doen in de samenleving en het bevorderen van zorgzame wijken. Hiertoe heeft het college de volgende zes **uitgangspunten** geformuleerd:

i. Wonen eerst
ii. Samenwerking met zorg- en welzijnsorganisaties
iii. Diverse woningtypen en woonvormen, passend voor de doelgroepen
iv. Passende omgeving: voorzieningen in de buurt
v. Clusteren waar nodig, verspreid door Voorschoten waar mogelijk
vi. Zorgzame wijken bevorderen

Met deze ambitie geeft de gemeente aan dat zij zich in zal zetten voor huisvesting van deze bijzondere doelgroepen. Met de uitgangspunten nemen wij onze verantwoordelijkheid en geven wij duidelijk richting aan de inspanningen die wij hiervoor zullen doen in Voorschoten.

4. Vervolgstappen en planning

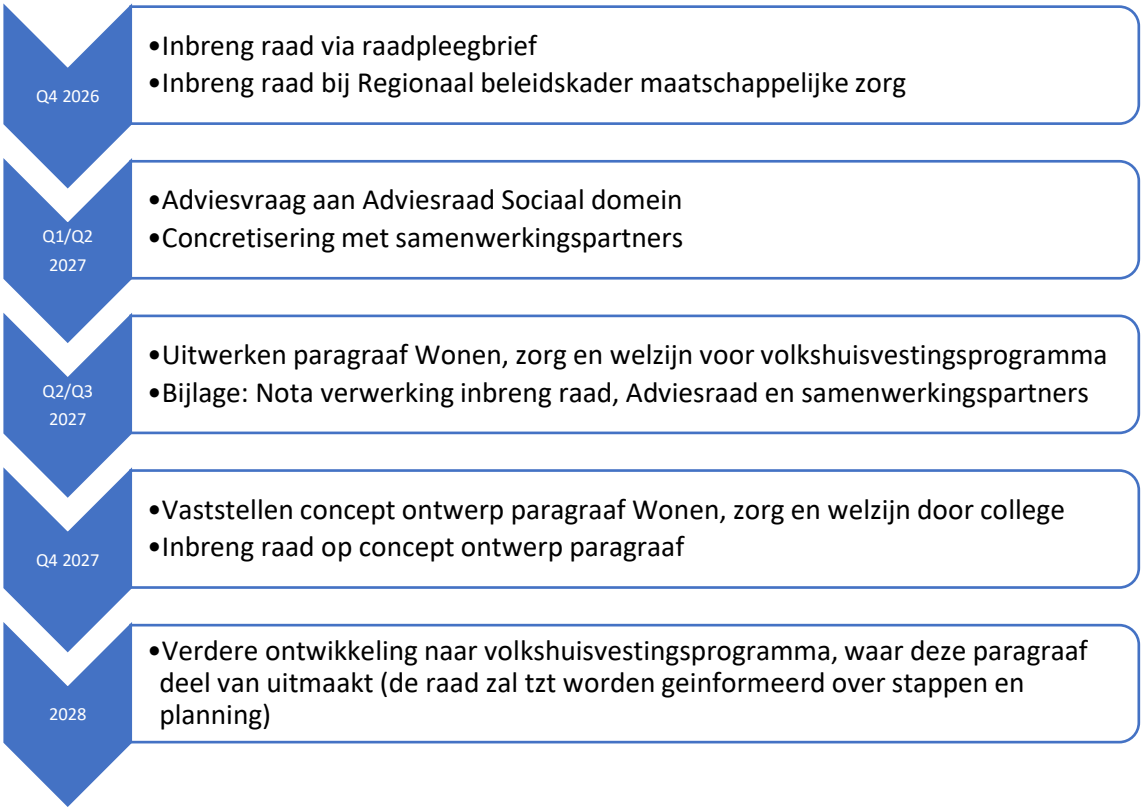
- **Participatie**: In 2025 is een regionale woonzorgcomponent opgesteld. Hiervoor is samengewerkt met alle relevante organisaties uit de regio, waaronder ook die uit en betrokken bij Voorschoten. Sindsdien is verder nagedacht met deze partijen over het realiseren van de combinatie wonen en zorg of welzijn in Voorschoten. Begin 2027 zal verder worden gesproken en samengewerkt met de betrokken zorg- en welzijnsorganisaties, woningcorporaties en doelgroepenorganisaties om te komen tot een concrete uitwerking van de ambitie op basis van uitgangspunten voor Voorschoten. Omdat wonen, zorg en welzijn een fysieke en sociale component met elkaar verbindt, zal ook advies gevraagd worden aan de Adviesraad Sociaal Domein van Voorschoten.

- **Uitwerking/borging in volkshuisvestingsprogramma:** Ruimtelijke en concrete woningbouwafspraken en keuzes voor locaties die bijdragen aan de behoeften van de bijzondere doelgroepen worden uiteindelijk geborgd in het volkshuisvestingsprogramma. Een eerste inhoudelijk raamwerk van het volkshuisvestingsprogramma met daarin de paragraaf wonen, zorg en welzijn wordt verwacht in de 2e helft 2027. Na verwerking van de inbreng van de raad daarop, zal dit deel door het college vastgesteld worden. Dit zal vervolgens deel uitmaken van het ontwerp van een volledig volkshuisvestingsprogramma dat in 2028 naar de raad komt. Dit programma zal ook een actualisatie bevatten van de huidige woonvisie.

- **Inbreng van uw raad:** De inbreng van uw raad op de ambitie en uitgangspunten in deze raadpleegbrief in de commissievergadering wordt vastgelegd. Vervolgens wordt dit verwerkt in de formulering van en/of de toelichting bij de ambitie en de uitgangspunten. Dit wordt meegenomen in de participatiestappen zoals hierboven benoemd en samen met de uitkomsten van de participatie meengenomen/verwerkt tijdens de uitwerking van het volkshuisvestingsprogramma. Hoe uw inbreng is meegenomen/verwerkt zal ook in een nota worden vastgelegd en met u worden gedeeld bij het vervolg in de tweede helft van 2027.

  In december 2026 zal uw raad ook worden gevraagd om het Regionaal Beleidskader maatschappelijke zorg van Holland Rijnland vast te stellen. De inhoudelijke uitgangspunten die daarin worden vastgesteld én uw eventuele aanvullingen daarop worden meegenomen in de paragraaf wonen, zorg en welzijn van het Volkshuisvestigingsprogramma waar deze raadpleegbrief over gaat. Het proces van het gehele volkshuisvestingsprogramma en de rol van de raad daarin wordt nog verder uitgewerkt en de raad wordt hier in de loop van 2027 over geïnformeerd.

Planning:

.....

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

E.A. van Wattingen,
gemeentesecretaris

mw. drs. N. Stemerdink,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.